

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

142

დამატების № 177.

ხუთშაბათი, 18 დეკემბერი 1903 წ.

ბაზთის № 2356.

შეძღობის განცხადება: წარსულ მე-176 ნომერში შეიკრ გვერდზე, სურათის ქვეშ უნდა იყოს—კონცეპტუალური.

მიიღება ხელის მოწერა 1904 წლისათვის.

საუკუნე ლიტერის გაზეთი

„ცნობის ფურცელი“

სურათებიანი დამატებით კვირასი ოცდაჯამ

(წელიწადი მესამე)

ფასი გაზეთისა გაზეთების

გაზეთისა და რუსეთში:	საზღვარ-გარე
1 წლით—8 მ., 6 თვით 4 მ.,	1 წლით—9 მ., 6 თვით—5 მ.,
1 თვით—50 კაპ.	1 თვით—90 კაპ.

თეთრ ხელის მოწერის სურათებიანი დამატება არ გაეზღვეება. წლიური ფასის განაწილება: ხელის-მოწერისათვისაც 4 მ., დანარჩენი 1-ლ მარკად.

საუკუნე თეთრი გერმანია

„მოკაპი“

(წელიწადი მთლიანად)

ფასი გაზეთისა

გაზეთისა და რუსეთში:	საზღვარ-გარე
1 წლით—10 მ., 6 თვით—6 მ.,	1 წლით—13 მ., 6 თვით—7 მ.,
3 თვით—3 მან.	3 თვით—3 მან.

გინე, მისამხმელე მთლიანი წლით გამოიწერის, სურათებიანი დამატებით და „ცნობის ფურცელი“ უფასოდ გაეზღვეება, მხოლოდ ქალაქ გარედასახე ფოსტის ხარჯისათვის უნდა დაემატოს 1 მანეთი, რომელიც ხელის-მოწერისათვისაც უნდა იქნეს შემტანილი.

წლიურ ფასის ბანაწილებად: პირველად—6 მან. ქალაქ გარე მუხობრებთან, და 5 მან. ტფილისში, 1-ლ მარკად—3 მ., 1-ლ აგვისტოდან დანარჩენი.

როგორც „ცნობის ფურცლის“, ისე „მოკაპის“ მხოლოდ წლიური ხელის მოწერით გაეზღვეება პრემიალ ყველა წარწერით

ალ. ყაზახვისისა.

1904 წელს „ცნობის ფურცლის“ დამატება დაიწყო ბუნად სურათებისა, საქართველოს ტერიტორიისა და „სურათებისა“, დასრულებული დაიწყო გურიიდან. სურათები იქნება ფოტოგრაფიული კადასტრული და კარნაჟული ნახატა მ. გოგიაშვილის მიერ, გარდა ამისა „მოკაპის“ ხელის მოწერით გაეზღვეებათ

მთლიან სურათებიანი წიგნი სურათებიანი

(გამოცემა თვეში ერთხელ)

მოსახლეობისა ზედადგენი 250 მანად.

წლიური ფასის გარდა ქალაქ გარედასახე ხელის მოწერებში, პრემიალ გაეზღვეება, რედუქციის ფოსტის ხარჯად ნა. უნდა გამოეზღვეოს.

რედუქცია უმორჩილად და სიბრძნე ზემოთ აღნიშნულ გამოცემით დაკეთის მთავარი, 25 დეკემბრამდე აღიმატოს, რომ კატორაჟი მოსწორის აღრულებით დამატება და არ დაგვიანების გამოცემა გავნა.

რედუქცია და ცნობის მიმართვა ვაჭრის ქვეშე, ცალკეონი №372 ფოსტის აღმას: Тафшав, ან რუსკ. Момби и Пшав. უნდა.

ასსარკადონ მეფე

ლეონდა და ტრადიციისა.

ასურების მეფემ ასსარკადონმა აჯობა მეფე ლილის, მისი სამეფო დიპტა, ქალაქები დაანგრიდა და გილაშუფი, მცხოვრებლები სულ თავის სამფლობელოში გადაასახლა, მოკორები სულ გაქვლიტა, და თვითონ მეფე ლილი კი გილიაში ჰყავდა დამწყვედული.

ასსარკადონი თვის საწოლში იყო და ჰფიქრობდა, როგორი სიკვდილი დაემზადებოდა ლილისათვის. ამ ფიქრში რომ იყო გართული, ერთბაშად სულ ახლო სიღინდელზე ხმაურობა მოესმა. მეფემ თვლი გაახილა და დინახა ერთი მოხუცი გრძელის თეთრის წვერითა და მშვიდის თვლებით.

—ლილი სიკვდილით უნდა დასაჯო? ჰკითხა მოხუცმა.

—სწორედ, უბასხა მეფემ; მხოლოდ ჯერ ვერ გამოიჩინე, როგორის სიკვდილით დასაჯო.

—კი, მაგრამ ლილი ხომ იგივე შენ ხარ! უთხრა მოხუცმა.

—ეგ ტყუილია! მე შე ვარ და ლილი ლილია, —უბასხა მეფემ.

—შენ და ლილი ერთი ხარ; შენ მხოლოდ ვეჭვენება, რომ ლილი არა ხარ და ლილი შენ არ იყო!

—რას ამბობ, როგორ თუ ვეჭვენება!—სთქვა მეფემ.—მე აქ ბილი საწოლში ვარ, მორჩილ მონებთ ვარშეგებრტყული, ხედა, როგორც დღეს, შემ მეგობრებთან ვინაღმე, ლილი კი ჩიტაიეთ გილაში არის დამწყვედული და ჰედა სარზე იქნება ჩამოტყული, უნა გადმოგდებოდა და დაკრუნხული, სანამ სული არ ამოხდებოდა. შენმეც კი მის დეშვე მძღობები დაველჯე ლეკა-ლუკა.

—მის სიტყვების მოსმობას ვერ შესძლბო, —სთქვა მოხუცმა.

—თითმეტი ათასი მეომარი, მე რომ ვაველიტე და მთელი გორა დავაყენე? მე ვესვარობ, ისინი კი არა; მაშ სიტყვების მოსმობა? შენმეცა.

—სიღინ იცი, რომ ისინი აღარ არიან?

—ჰქიდან, რომ ვერ ვხედავ მათ, გარდა ამისა ისინი დიიტანჯენ, მე კი არა; ისინი ცუდად გრძობდნენ თავს, მე კი მშვენივრად.

—ესეც მხოლოდ გეგვენება, ნამდვილად კი შენი თავი დიიტანჯე და არა ისინი, —შენიშნა მოხუცმა.

—მე შენი სიტყვები არ მესმის, —უთხრა მეფემ.

—გსურს ვაიგო? —ჰკითხა მოხუცმა.

—მსურს.

—მაშ იქ მიდი! —უთხრა მოხუცმა და წყალით ავსილი აუზი უთვნა.

მეფე წამოდგა საწოლიდან და აუზთან მივიდა.

—გიხად ტანისამოსი და აუზში ჩადი.

ასსარკადონმა შესრულია, რაც მოხუცი უთხრა.

—დავასხამ თუ არა ამ ღოჭით წყალს, —განაგრძობა მოხუცმა და აუზიდან ღოჭით წყალი ამოიღო, მაშინვე უნდა ჩაიყურყურებოდა.

მოხუცმა ღოჭით წყალი გადასხა თავზე მეფეს და ამანაც ჩაიყურყურებოდა.

როგორც კი ეს მოხდა, მეფე გრძობდა, რომ ის ასსარკადონი კი არ არის, არამედ სულ სხვა კაცი, და იგრძნო თუ არა ეს, დინახა, რომ მდიდბრძოლა მოწყობილ სარეცელზე წყევს და გვერდით მშვენივრით ქალი ჰყავს. ეს ქალი მის არასოდეს არ უნახავს, მაგრამ იცის, რომ ეს მისი ცოლია.

ქალი წამოდგა და უთხრა:

ლაიკა მსგებრლს კმარეიან.—სურათი ფრაზესი.

—ლაილი, ჩემო ძვირფასო მეუღლე! გუშინდელ დღის ზრომის შემდეგ ძალიან დაქანცული იყავ და ამიტომაც ჩვეულებრივზე მეტი გეძინა; მე დარაჯად ვუღმე შენ ძილსა და არ გამოიღვიძებინარ. ეხლა კი ტანთ ჩაიცი და დიდ დარბაზში გადი—იქ მთავრები გელოდებიან.

და ასსარჰალანი, რომელმაც ამ სიტყვებიდან გაიგო, რომ იგი ლაილი არის, სრულებით განციფრებული არ არის; პირიქით, მას ის უყვარს, რომ ეს აქამდე არ იცოდა. მეფე წამოაღდა, ტანთ ჩაიკვა და გვიდა დიდ დარბაზში, სადაც მას მთავრები ელოდნენ.

მთავრები უმდაბლესად თავს უკრავენ მეფეს, ისევე წელში გაიმართებიან და მეფის ჩვენებისამებრ მის წინ დასხდებიან.

ლაპარაკს დაიწყებს უფროსი მთავარი; იგი ამბობს, რომ შეუძლებელია ატანა ბოროტ ასსარჰალანის მიერ მოყენებულ შეურაცხყოფათა, და თხოულობს, რომ იარაღით გაეცეს პასუხი ავ მეფეს. ლაილი წინააღმდეგია ასეთ წინადადებას, და ბრძანებს, რომ ასსარჰალანთან გაიგზავნოს მოკეტულები, რომელთაც მეფის სინდისზე უნდა ემოკმენდათ. თვითონ ლაილი ირჩევს მოკეტულებად უფრო წარჩინებულ პირებს და დაწერილობით ეუბნება მათ, თუ რა უნდა ელაპარაკონ ასსარჰალანს. შემდეგ მეფე შეუდგება თავის საყვარელ საქმეს—წადირობას და ძალიან ბედნიერად არის, რადგან ერთი ბებერი ძე ლაილი მოჰკლა და ორი მისი ლეკვი ცოცხალი დაიჭირა. წადირობა რომ გაათავა, ინადიმა თავის ერთგულთან ერთად, ისიამოვნა მუსიკათა და თამაშით და ღამე თვის საყვარელ მეუღლესთან ვაატარა.

ასე ცხოვრობს ლაილი მეფის დღეები და კვირები და ელის მოკეტულებს, რომელნიც მან ვაგზავნა ასსარჰალანთან, წინადა რომ თვითონ იყო იმ მეფესთან. მხოლოდ ერთის თვის შემდეგ დაბრუნდნენ ვაგზავნილები, მაგრამ ყურბ და ცხვირებ დაკარგოები.

ასსარჰალანი უთვლიდა ლაილის, რომ მასაც იგივე მოელოდა, რაც მის მოკეტულებს დაეპარათა, თუ დაუყოვნებლივ არ მიუტანდა ვადაწყვეტილ ბარკს—ოქროს, ვერცხლსა და კვიპაროსის ხეს და თვითონ არ გამოცხადებდა მის წინაშე მორჩილების გამოცხადებულად.

ლაილი, რომელიც წინად ასსარჰალანი იყო, თავს მოუყრის მთავრებს და თათბირობს მათთან, თუ რა ვაზს უნდა დაადგენ.

ყველა იმ აზრისაა, რომ ასსარჰალანის თავდასხმას არ უნდა მოუკადონ და იეროვით თვითონვე მივიდნენ. მეფეც თანახმა არის და თავის ჯარით მიდის ასსარჰალანის წინააღმდეგ. შეიღი დღე მოუწდა ჯარს ვაზს და ამ ხნის განმავლობაში მრდე აუარჯიშებს თავის მხედრებს და ამხნეებს. მერვე დღეს ლაილი შეეცდებდა მტერს ერთ ვერცხლ მინდორზე, ქედნარის ნაპირას. მამაცად იბრძვიან ჯარისკაცები, მაგრამ ლაილი, რომელიც წინად ასსარჰალანი იყო, ხედავს, რომ ჰიანჭველსავით აუარგრელი მტერი მოდის შიდან, აესებს მთელ მინდორს და თანდათან უკან აიხიენებს მის ჯარს. მეფე თავის სხვა ხედრობა ეტლით შებ შეუგულ ბრძოლაში შევარდება და ხშირით მუსქს

აფხაზეთის მთავარი მისილ შერაზიძე

(ახ. გაზეთ „ქმ.“ დღეაჩლილ ფელტერია).

აელებს მტერს, მაგრამ მისი მხედრები ასობით აიიან და ასსარჰალანისა კი ათასობით. ბოლოს ლაილი გრძნობს, რომ დაკარგული და დატყვევებული მტერებს მიჰყის.

მუღათის ბაზარი.

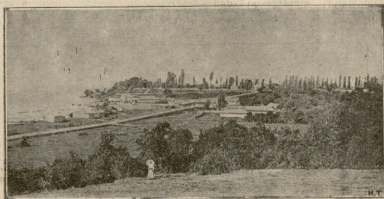
(ის. გაზეთი „ცნ. ფ.“ დღევანდელი ფულტონი).

ცხრა დღე მიდიდა ლილი სხვა ტყვეებთან ერთად შეკრული და ასსარჰადონის ჯარით გარშემორტყვული. მეთუ დღეს მიიყვანეს ნინევიაში და გალიაში დაამწყვდიეს. საშინლად იტანჯებოდა ლილი, მაგრამ იმდენი შიმშილისა და კრილობისაგან არა, რამდენიც სირცხვილისა და უძლურ სიბრახის მიზეზით: იგი ხედავს, რომ შეუძლებელია მტერს სამაგიერო გადაუხადოს. მთელი ოკი დღე ზის გალიაში და დღის სასჯელს. ლილი ხედავს, თუ როგორ მიჰყავთ დასასჯელად მისი ნათესავები და მეგობრები, ესმის კენესა წამებულ მსხვერპლებსა, რომელთაც ხელფხვს აპტერვეენ ან ცოცხლად ტყავს აძობენ, მაგრამ მეფეს არც აღშფოთება, არც მწუხარება და არც შიში არ ეტყობა. აი, საუბრისგმა გაატარეს ხელმე შეკრული მისი

წო, თუმა გადაწყვეტილი ჰქონდა, დამშვიდებით და მამაკურად შეხვედროდა სიკვდილს. ყურიც არავის უზიზივებია იმის თხოვნა მუღათისათვის.

„ეს შეუძლებელია“, ჰქვიტობს იგი, „უთუოდ მძინავს და და ეს ყველაფერი სიზმარია!“ და მეფე სცილობს რამენაირად გაიღვიძოს. „მე ხომ ლილი არა ვარ—მე ასსარჰადონის ვარ!“— ჰქვიტობს იგი.

— შენ ლილი ხარ—და ასსარჰადონიც, მოესმა მეფეს და მაშინვე იგრძნო საშინელი წამების დაწყება. ერთი სახარლად დაიყვირა და იმ წუთსავე ამოიყურებულა აუზიდან. მოხუცი

მუღათი.

(ის. გაზეთი „ცნ. ფ.“ დღევანდელი ფულტონი).

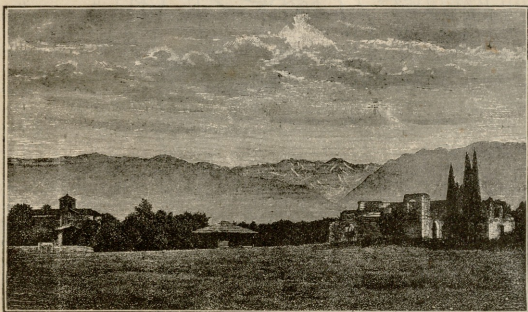
იქვე იღვა ღოჭით ხელში და უკანსკელ წვეთს ასხამდა მეფეს თავზე.

— ოჰ, რა საშინელი წამება გავმოვიარე—და რამდენს ხანს გავრძელდა ეს წამება!—წამოიყვირა მეფემ.

— როგორ, რამდენი ხანი? ერთი ჩაიყურებულავე და ისევ ამოჰყავ წყლიდან თავი. ხომ ხედავ, ჯერ ღოჭიც არ დაკლიო! ესლა ხომ მიხედი?—დაეკითხა მოხუცი.

ასსარჰადონს პასუხი არ გაუტოა, მხოლოდ შეშინებული მოხუცის უტყუროდა.

— ესლა ხომ გაიგე,—განაგრძო მოხუცმა, რომ ლილი ისევ შენა ხარ, რომ ყველა ის მხედრებიც, შენ რომ სიკვდილს მიეცე, შენ ხარ! არა

სოფ. ლიშინი. ტაძარი და აფხაზეთის მთავრის სასახლის ნანგრევები.

(ის. გაზეთი „ცნ. ფ.“ დღევანდელი ფულტონი).

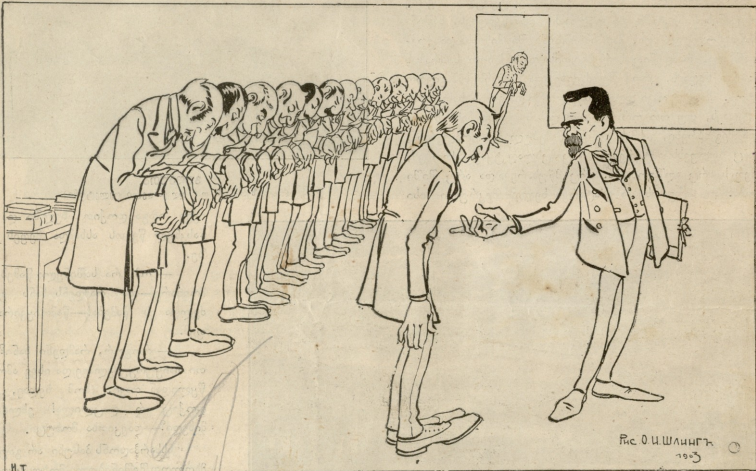
საყვარელი ცოლი: ქალი მკაცრად ასსარჰადონთან, რომ მისი მონა ვახდეს. ესეც აიტანა ლილიმ ისე, რომ ერთი ჩივილიც არ წამოსცდენია. ბოლოს ორმა ჯალითა მისი გლიაყ გააღო, ხელები ზურგს უკან შეუკრა და წაიყვანა სასჯელის სისხლით მორწყულ მოედანზე. ლილიმ დაინახა წაწვეტილებული სარი, სისხლი რა ჩამოსლიდა; ესეც არის მის უახლოეს მეგობრის უსიციოლო ლეში ჩამოიღეს; მეფე მიხედა, რომ მისთვის დასცალეს ადგილი. ტანისამოსი გახადეს; ლილიმ რომ თავისი დაღვრული სხეული დაინახა, წინად ასე ღონიერი და ლამაზი, მეტად შეძრწუნდა. ჯალიათებმა ხელი მოაღდეს ახსეულს, ასწიეს და სარზე ჩამოცმა დაუპირეს.

„მოახლოვდა სიკვდილი, არარად გადაქცევა, გაიფიქრა ლილიმ და ტირილით პატების თხოვნა დაუ-

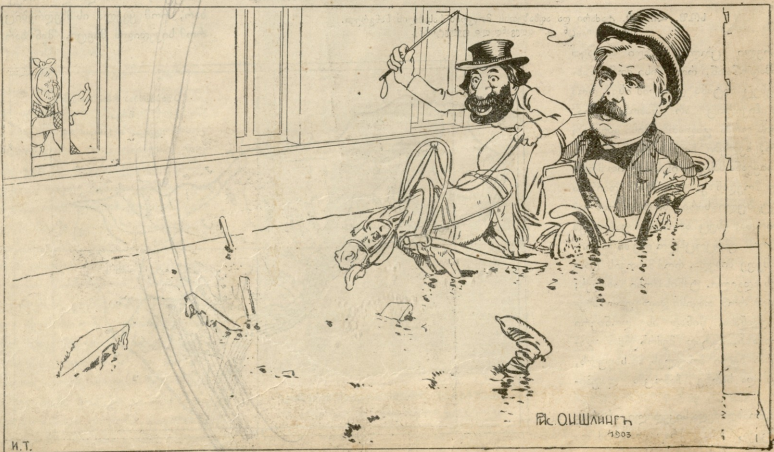

მარტო მხედრები, პირუტყვებიც კი, ნადირობის დროს რომ დაიბოცნია და ნაღმზე შეგვიპაია, ისინიც კი შენ იყავი. შენ ჰეიჭრობდი, რომ სიკოცხლე შენში იყო, მე ტყუილის პირბადე მოვახადე და დინანზე, რომ როცა სხვისთვის ცუდი ვინღადა, შენ თავსვე ეპურობდი ცუდად. სიკოცხლე ყველაფერში მხოლოდ ერთად-ერთია და ამ ერთად-ერთი სიკოცხლის ნაწილი ცხადდება შენში. სიკოცხლის ეს ნაწილი, შენში რომ არის, შეგიძლია გააუფოგმესო, უფრო სრული ვახადო ან წარყენა, გადილია ან შეამკირო. სიკოცხლის შენი წილის სრულ ყოფა მხოლოდ იმით შეგიძლია, რომ დანაგრევე კედელს, რომელიც შენ სიკოცხლს სხვა არსათა სიკოცხლისგან ჰყოფს, ამ არსებათ შენად მიიწევი, შეიცვარებ. სხვა არსებაში სიკოცხლის მოსპობის შემდეგ შენ არ გაქვს. იმ არსათა სიკოცხლე, რომელიც შენ მოგიკლავს, მოსპობილი კი არ არის, შენ თვალებს მიეფარა. სიკოცხლისთვის არც დროა,

არც სიერცე. სიკოცხლე—ერთი წუთია და ათას წელთა მიეული წყება, და შენი სიკოცხლე, როგორც მსოფლიოს ყველა ბილწულ და უშიზოვ არსათა, ერთი და იგივეა. შეუძლებელია სიკოცხლის მოსპობა ან შეცვლა, რადგან სიკოცხლე მხოლოდ ერთია. სხვა ყველაფერი მოჩვენება და მოტყუილებაა. სიკე ესა და მოხუცი გამჭრა. მეორე დღეს დღითი ასსარბაღონმა განათავისუფლა ლილი და დანარჩენი ტყვეები და აღარაინ დაუსჯია. სამი დღის შემდეგ მეფემ მოიხიზო თავისი შვილი ასსურბალიშაბალი და გადასცა თავისი სკიპტრა; თვითონ კი ჯერ უღებნაში წვიდა, რომ კარგად მოესხრა, რაც ნახა და გაიგონა; შემდეგ კი მწირი გახდა, ქალაქიდან ქალაქში მიდიოდა, საფლიდან საფელში და უქადაგებდა ხალხს, რომ სიკოცხლე მხოლოდ ერთია და რომ აღამიანი თავის თავს უშვრება ცუდსა, როცა სხვის ეპყრობა ცუდად.

— რა ამბავია, რა დაგმართავთ! უკვლავი ძაღლებსავე რა დაქუჩობთ?
 — წავყვებითა წახედულთამ, უფროსსა ვაძახეთ, ბატონო, უფროსს!...

ტუილისი ავადმყოფი ქვიძს. შოვი თუ დმურთი გწამს, მოუთმუნლად გელი. რედაქტორ-კამოშვილი ბლ ჯაბაღანი